

Sociale gevolgen van recreatie en toerisme

Beleid houdt te weinig rekening met lokale bevolking

In de literatuur over de gevolgen van recreatie wordt veelal de nadruk gelegd op de positieve economische aspecten. Andere gevolgen voor de lokale bevolking worden soms terloops genoemd, maar niet nader uitgewerkt. Met deze *sociale gevolgen* wordt in het beleid nauwelijks rekening gehouden. In dit artikel wordt op die sociale gevolgen van recreatieprojecten ingegaan en wordt een verband gelegd met de schaal van die projecten. Daarnaast wordt een voorstel gedaan om die sociale gevolgen in het beleid te betrekken; door *uitbreiding* van de milieu-effect-rapportage die aan een project voorafgaat, kan ook de invloed op het sociale milieu worden bestudeerd.

M. FIRET

Onder het begrip *sociale gevolgen* wordt verstaan: de gevolgen voor de relaties tussen mensen en hun omgeving (sociaal-ruimtelijke gevolgen) enerzijds en de gevolgen voor de relaties tussen mensen onderling (overige sociale gevolgen) anderzijds. Uit de literatuur over de gevolgen van activiteiten blijkt dat een onderscheid in bevolkingsgroepen relevant kan zijn. De mate waarin effecten van activiteiten worden ervaren kan per individu of groep verschillen.

In *figuur 1* wordt een aantal voorbeelden van de beide typen sociale gevolgen genoemd in relatie tot de bevolkingskenmerken die van invloed zijn op de mate waarin effecten worden ervaren. In een case-study zijn de sociale gevolgen van een recreatievoorziening verder uitgewerkt.

Voor de beide oevers van de Maas tussen Gorinchem en Mook worden plannen gemaakt om het gebied recreatief tot ontwik-

keling te brengen. Hiermee beoogt men de druk van recreatie op de Veluwe te verminderen (*figuur 2*).

De Maas en haar oevers lenen zich bij uitstek voor toeristische ontwikkelingen. Veel recreatieve elementen zoals oude vestigingstadjes, jachthavens en fietspaden zijn al in het gebied aanwezig, maar hebben nog weinig bekendheid bij het publiek. Grote recreatieprojecten voor de watersport en de verblijfsrecreatie zijn reeds in ontwikkeling.

Daarnaast is men van plan een aantal bestaande kleine campings en jachthavens te vergroten, o.a. bij het dorp Heerewaarden in de Bommelerwaard.

De vraag is nu wat de gevolgen zijn van een dergelijke uitbreiding voor de bewoners van het dorp, zowel in positieve als in negatieve zin.

Geen nadelige gevolgen

Van nadelige sociale gevolgen voor de bewoners van het dorp Heerewaarden van

de aanwezigheid van camping en jachthavens in de huidige omvang is geen sprake. Sociaal-ruimtelijke gevolgen zijn er nauwelijks. Verkeersdruk is in de directe omgeving van de camping beperkt merkbaar en wordt alleen door mensen met kinderen als nadelig ervaren. Van een overbelasting van het voorzieningenniveau is al helemaal geen sprake. Eerder wordt het voorzieningenniveau door het beperkte toerisme in stand gehouden.

Camping en jachthavens hebben ook weinig gevolgen voor rust en vandalisme. Alleen bewoners in de nabijheid van de camping ondervinden wel eens last en vooral de autochtonen in die buurt spreken van rustverstoring. Over het algemeen vindt de lokale bevolking het echter wel gezellig nieuwe gezichten in het dorp te zien.

De bevolking van Heerewaarden heeft derhalve een redelijk positieve houding ten opzichte van de aanwezigheid van de camping en jachthavens. Er bestaan echter grote bedenkingen tegen *uitbreiding* van beide.

Kleine projecten

We moeten dan ook in het oog houden dat hier sprake is van een tweetal *kleine* recreatieprojecten. De positieve houding van de plaatselijke bevolking vloeit direct voort uit de huidige geringe omvang van het toerisme. Naast kleinschalige projecten wordt in de plannen voor de Maasoevers echter ook voorzien in een aantal *grootschalige*

Figuur 1: Typering van sociale gevolgen

